

B.A. (Part—I) Semester—I Examination

STATISTICS

(Optional Subjects)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :— सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.

1. (अ) सांख्यिकी च्या कोणत्याही दोन व्याख्या सांगा. 4
- (ब) नावानुसार सामुग्री उदहारणासह स्पष्ट करा. 3
- (क) द्वितीय किंवा दुय्यम सामुग्रीचे स्रोत सांगा. 3

किंवा

2. (अ) वारंवारता व ना-वारंवारता सामुग्री स्पष्ट करा. 4
- (ब) प्राथमिक सामुग्री म्हणजे काय ? तिचे स्रोत कोणते ? 3
- (क) कृषि क्षेत्रात सांख्यिकी विषयाचे महत्व स्पष्ट करा. 3
3. (अ) सामुग्रीचे वर्गीकरण करण्याचे फायदे काय आहेत ? 3
- (ब) सामुग्रीचे सारणीयन ची व्याख्या सांगा सारणीचा आराखडा काढून दाखवा. 4
- (क) आलेखावर सामुग्री दर्शविताना कोणती काळजी घेणे आवश्यक आहे ? 3

किंवा

4. (अ) सामुग्रीच्या वर्गीकरणाचे नियम सांगा. 3
- (ब) सारणीयन ची आवश्यकता व महत्व स्पष्ट करा. 3
- (क) इष्टकाकृती कशी मिळविली जाते ? 4

5. योग्य पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा :

(1) वारंवारतेसह मूल्यांच्या केलेल्या मांडणीस _____ असे म्हणतात.

(अ) प्राथमिक सामुग्री (ब) दुय्यम सामुग्री (क) वारंवारता वितरण

(2) अंतीम सीमा व प्रथम सीमा यातील अंतरास _____ असे म्हणतात.

(अ) वारंवारता (ब) वर्गांतर (क) अंतीम वर्ग

(3) _____ द्वारे सामुग्रीचे दोन समान भाग केले जातात.

(अ) मध्यका (ब) बहुलक (क) वर्गीकरण

(4) सर्वाधिक वारंवारतेच्या मूल्याला _____ म्हणतात.

(अ) मध्य (ब) मध्यका (क) बहुलक

- (5) सरासरीलाच _____ असेही म्हणतात.
(अ) केंद्रीय प्रवृत्ती (ब) विचलन (क) विषमता
- (6) कोणत्याही वारंवारता सारणीत एकूण वारंवारता व _____ मूल्याची च्यापेक्षाकमी संचीत वारंवारता यांचे भूल्य समान असते.
(अ) प्रथम (ब) अंतीम (क) प्रत्येक
- (7) _____ हे सरासरीचे सर्वाधिक लोकप्रिय मोजमाप आहे.
(अ) गणितीय मध्य (ब) मध्यका (क) बहुलक
- (8) एकाच सामुग्रीसाठी एकापेक्षा अधिक _____ असू शकतात.
(अ) गणितीय मध्य (ब) मध्यका (क) बहुलक
- (9) _____ दशम मूल्य मध्यकेच्या मूल्याबरोबर असते.
(अ) पहिले (ब) तिसरे (क) पाचवे
- (10) कोणत्याही सामुग्रीची एकूण _____ चतुर्थक मूल्ये असतात.
(अ) दोन (ब) तीन (क) चार

10

किंवा

6. योग्य पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा .

- (1) एखाद्या वर्गात समाविष्ट असलेल्या एकूण चलांच्या संख्येला _____ असे म्हणतात.
(अ) प्रथम सीमा (ब) अंतीम सीमा (क) वर्गांतर
- (2) _____ वर्गामध्ये एका वर्गाची अंतीम सीमा व त्यापुढील वर्गाची प्रथम सीमा समान असतात.
(अ) नमावेशी (ब) अपवर्जी (क) अपूर्ण
- (3) सामुग्रीचे _____ समान भागात विभाजन करणाऱ्या मूल्यांना चतुर्थक मूल्ये असे म्हणतात
(अ) तीन (ब) चार (क) चोवीस
- (4) _____ मुळे सामुग्रीचे दोन समान भागात विभाजन होते.
(अ) मध्य (ब) मध्यका (क) बहुलक
- (5) सर्वाधिक वारंवारता असलेल्या चलाला _____ असे म्हणतात.
(अ) मध्य (ब) मध्यका (क) बहुलक.
- (6) दिलेल्या संचातील मूल्यांची मध्यापासून घेतलेल्या विचलनांची बेरीज _____ असते.
(अ) शून्य (ब) एक (क) शंभर
- (7) केंद्रीय प्रवृत्तीची मुख्य _____ मोजमापे आहेत.
(अ) तीन (ब) पाच (क) सात

(8) _____ वारंवारता वितरणामध्ये चलांचे गट केले जातात.

(अ) खंडीत

(ब) सतत

(क) अपूर्ण

(9) _____ वारंवारता वितरणामध्ये प्रत्येक चालाला स्वतंत्र वारंवारता असते.

(अ) खंडीत

(ब) सतत

(क) अपूर्ण

(10) _____ हे सामुग्रीचे मध्यवर्ती मूल्य असते.

(अ) सरासरी

(ब) विभाजन मूल्य

(क) वारंवारता

10

7. (अ) भारतीय सांख्यिकीय संघटनांची नावे लिहा.

3

(ब) डी-ज्यूर व डी-फॅक्टो पद्धतीतील फरक स्पष्ट करा.

4

(क) वाहतूक सांख्यिकीची प्रकाशने सांगा.

3

किंवा

8. (अ) कार्यालयीन सांख्यिकी व तिचे स्रोत स्पष्ट करा.

4

(ब) केंद्रीय सांख्यिकीय संस्थेची कार्ये स्पष्ट करा.

3

(क) उद्योग सांख्यिकीची प्रमुख प्रकाशने सांगा.

3

9. (अ) मृत्युचे मोजमाप करण्याचे विविध दर कोणते ? त्यांची वैशिष्ट्ये सांगा.

4

(ब) जीवसंख्याशास्त्राची व्याख्या व उपयोग सांगा.

3

(क) निश्चित मृत्युदराची आवश्यकता स्पष्ट करा.

3

किंवा

10. (अ) अल्प मृत्युदराची व्याख्या व गुण दोष सांगा.

3

(ब) अल्पमृत्युदर व निश्चित मृत्युदराची तुलना करा.

4

(क) प्रमाणबद्ध मृत्युदर स्पष्ट करा.

3

